EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 29.5.2013
COM(2013) 356 final

Soovitus:

# NÕUKOGU SOOVITUS

## milles käsitletakse Eesti 2013. aasta riiklikku reformikava

## ja esitatakse nõukogu arvamus Eesti stabiilsusprogrammi (2012–2017) kohta

{SWD(2013) 356 final}

Soovitus:

# NÕUKOGU SOOVITUS

## milles käsitletakse Eesti 2013. aasta riiklikku reformikava

## ja esitatakse nõukogu arvamus Eesti stabiilsusprogrammi (2012–2017) kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta,[1] eriti selle artikli 5 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitust[2],

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone[3],

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

olles konsulteerinud majandus- ja rahanduskomiteega

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Ülemkogu kiitis 26. märtsil 2010 heaks komisjoni ettepaneku käivitada uus tööhõive ja majanduskasvu strateegia, s.o strateegia „Euroopa 2020”, mis põhineb majanduspoliitika tõhustatud koordineerimisel ning keskendub esmatähtsatele valdkondadele, kus on vaja võtta meetmeid Euroopa jätkusuutliku majanduskasvu potentsiaali ja konkurentsivõime suurendamiseks.

(2) Nõukogu võttis 13. juulil 2010 komisjoni ettepanekute põhjal vastu soovituse liikmesriikide ja liidu majanduspoliitika üldsuuniste kohta ajavahemikuks 2010–2014 ning 21. oktoobril 2010 otsuse liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste kohta[4]; mõlemat dokumenti koos nimetatakse koondsuunisteks. Liikmesriike kutsuti üles võtma koondsuuniseid arvesse oma majandus- ja tööhõivepoliitikas.

(3) Riigipead ja valitsusjuhid võtsid 29. juunil 2012 vastu majanduskasvu ja töökohtade loomise kokkuleppe, millega nähakse ette sidus raamistik meetmete võtmiseks liikmesriikide, ELi ja euroala tasandil ning võimaldatakse kasutada kõiki võimalikke hoobasid, vahendeid ja poliitikaid. Nad tegid otsuse liikmesriikide tasandil võetavate meetmete kohta, rõhutades eelkõige kindlat kavatsust saavutada strateegia „Euroopa 2020” eesmärke ja rakendada riigipõhiseid soovitusi.

---

1 EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1.
2 COM(2013) 356 (final).
3 P7_TA(2013)0052 ja P7_TA(2013)0053.
4 Nõukogu otsus 2013/208/EL, 22. aprill 2013.

(4) Nõukogu võttis 6. juulil 2012 vastu soovituse Eesti 2012. aasta riikliku reformikava kohta ja esitas arvamuse Eesti ajakohastatud stabiilsusprogrammi (2011–2015) kohta.

(5) Komisjon võttis 28. novembril 2012 vastu iga-aastase majanduskasvu analüüsi,[5] mis tähistab majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2013) algust. Samuti võttis komisjon 28. novembril 2012 määruse (EL) nr 1176/2011 (makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta) alusel vastu häiremehhanismi aruande,[6] milles ei nimetatud Eestit liikmesriigina, mille olukorda tuleb põhjalikult analüüsida.

(6) Euroopa Ülemkogu kiitis 14. märtsil 2013 heaks finantsstabiilsuse tagamise ja eelarve konsolideerimise prioriteedid ning majanduskasvu hoogustamise meetmed. Ülemkogu toonitas vajadust jätkata diferentseeritud ja majanduskasvu soodustavat eelarve konsolideerimist, taastada tavapärased majandusele laenuandmise tingimused, edendada majanduskasvu ja konkurentsivõimet, tegelda töötuse probleemiga ja majanduskriisi sotsiaalsete tagajärgedega ning moderniseerida avalikku haldust.

(7) Eesti esitas 30. aprillil 2013 oma 2013. aasta stabiilsusprogrammi ajavahemikuks 2012–2017 ja 2013. aasta riikliku reformikava. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid ühel ja samal ajal.

(8) Nõukogu määruse (EÜ) nr 1466/97 alusel 2013. aasta stabiilsusprogrammile antud hinnangu põhjal on nõukogu seisukohal, et programmis esitatud eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium aastateks 2013–2014 on realistlik, kui SKP oodatav keskmine reaalkasv püsib 3,3 % ringis. Komisjoni 2013. aasta kevadprognoosi kohaselt kasvab SKP 2013.–2014. aastal 3,5 %. Eesti valitsemissektori eelarvepuudujääk 2012. aastal oli 0,3 % SKP-st. Programmis kinnitatakse eelmist keskpika perioodi eelarve-eesmärki saavutada struktuurne ülejääk. See eesmärk on ambitsioonikam kui stabiilsuse ja kasvu paktis sätestatud eesmärk. Eesti struktuurne eelarvepositsioon oli 2012. aastal ülejäägis ning riik saavutas oma keskpika perioodi eelarve-eesmärgi üks aasta varem võrreldes eelmises programmis ettenähtuga. Stabiilsusprogrammis visandatud eelarvestrateegia eesmärk on tagada jätkusuutlik eelarvepoliitika, millega toetatakse tasakaalustatud majanduskasvu ja peetakse kinni keskpika perioodi eelarve-eesmärgist, võimaldades piisavaid eelarvepuhvreid ja vähendades tööjõu maksukoormust. Programmis on kavandatud vähendada 2013. aastaks prognoositud valitsemissektori eelarve puudujääki (0,5 % SKP-st) allapoole prognoositud taset, saavutada 2014. aastal tasakaal ja järgnevatel aastatel ülejääk. Ümber arvutatud struktuurse eelarvepositsiooni üldise hinnangu, sealhulgas kulueesmärgi analüüsi põhjal võib täheldada, et Eesti ei kaldu oma 2013. aasta keskpika perioodi eelarve-eesmärgist oluliselt kõrvale ning saavutab 2014. aastal struktuurse ülejäägi. Valitsemissektori võla suhe SKPsse on tublisti alla 60 % ning programmi kohaselt hakkab see näitaja tõenäoliselt pärast 2013. aastat vähenema, kahanedes 2015.–2016. aastal umbes 9 %-ni. Eestil on kavas kehtestada 2013. aastal kooskõlas majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu nõuetega struktuurse eelarvetasakaalu reegel (eelarvereegel). Niipea kui eelarvereeglit on hakatud kohaldama, peaks seda täiendama mitmeaastaste kulueesmärkide siduvamaks muutmisega.

(9) Tööturu valdkonnas jätkub tööhõive suurenemine, ent majanduskasvu pärsivad endiselt probleemid, nagu noorte töötus ja pikaajaline töötus, oskuste mittevastavus tööturu nõudlusele ja suurenev tööjõupuudus, sealhulgas pikaajalistest

[5] COM(2012) 750 (final).
[6] COM(2012) 751 (final).

terviseprobleemidest tulenev tööjõupuudus. Sotsiaalhüvitiste süsteemi tuleks muuta paindlikumaks ja paremini suunatumaks ning selle raames tuleks pakkuda toetusteenuseid ja stiimuleid töötutele ja mitteaktiivsetele isikutele, keda saaks uuesti tööturule suunata, ning aktiveerimispoliitikat tuleks tugevdada nii, et see jõuaks kõige rohkem abi vajavate isikuteni. Perepoliitika valdkonna kulutuste kulutõhusust tuleks parandada eelarvet mõjutamata, näiteks suunates osa vanemahüvitisteks ettenähtud vahenditest tõhusamate meetmete, sealhulgas lastehoiuteenuste toetamisele, mõjutades niimoodi positiivselt ka naiste tööhõivet. Eri piirkondade majanduslikku arengut tuleb paremini koordineerida, et saavutada käegakatsutavamaid tulemusi.

(10) Hariduse ja koolituse valdkonnas on Eesti osaliselt rakendanud 2012. aasta soovitused; 2012. aastal võeti vastu kõrgharidusreform ja 2013. aastal on kavas vastu võtta kutsehariduse ja -koolituse uus ulatuslik reform. Eritähelepanu tuleb pöörata tööturu osapoolte piisavale kaasamisele, et tagada kutsehariduse valdkonnas piisav hulk õpipoisiõppe võimalusi. Täitmata on veel oluline kohustus reformida keskharidust. Tegeleda tuleb noorte töötusega, mis on erialase hariduse või kutsekoolituseta elanike suurt osakaalu arvesse võttes endiselt suhteliselt suur. Madala kvalifikatsiooniga töötajate võimalusi osaleda elukestvas õppes ei ole endiselt piisavalt suurendatud ja noorte töötute toetamiseks mõeldud meetmed ei vasta alati tööturu vajadustele. Avalik-õigusliku teadussektori ja majanduse eraldatus takistab endiselt tootlikkuse kasvu ja kahjustab Eesti konkurentsivõimet. Lisaks valmistab Eesti majanduse väiksust silmas pidades endiselt probleeme teadustegevuse ja innovatsioonisüsteemide eelistamine ja rahvusvahelistamine.

(11) Eesti energiamahukus on jätkuvalt väga suur. Ehkki valitsus on astunud mitmesuguseid samme, tuleb jõupingutusi jätkata ja veelgi tugevdada, ning seejuures tuleb täiendavat rõhku panna elamute renoveerimisele. Eesti uus autopark on kõige energiamahukam ELis ning tarbimisharjumused ei ole hoolimata kütuseaktsiisi suurenenud määradest muutunud. Ilma täiendavate meetmeteta, mida tuleks eelkõige võtta transpordi- ja eluasemesektoris, ei ole Eesti tõenäoliselt võimeline saavutama oma kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise eesmärki. Eesti energiaturg on endiselt suhteliselt isoleeritud, kuna piiriülesed ühendused on ebapiisavad.

(12) Teenused, mida kohalikud omavalitsused on seadusega kohustatud pakkuma, on enamikus sektorites, eriti pikaajalise hoolduse, peredele suunatud toetusteenuste, tervishoiuteenuste ning haridus- ja transporditeenuste sektoris puudulikud. See on tingitud kohalike omavalitsuste vähesest haldussuutlikkusest ning asjaolust, et nende tulud ja vastutus ei ole tasakaalus. Elujõulist kava kohalike haldusasutuste tegevuse parandamiseks seni koostatud ei ole.

(13) Komisjon hindas Euroopa poolaasta raames põhjalikult Eesti majanduspoliitikat. Hinnati stabiilsusprogrammi ja riiklikku reformikava. Hindamisel on arvesse võetud kõnealuste dokumentide asjakohasust Eesti eelarve- ja sotsiaal-majanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast, aga ka nende vastavust ELi eeskirjadele ja juhistele, pidades silmas vajadust tugevdada ELi üldist majandusjuhtimist, lisades ELi tasandi panuse riigi tasandil tehtavatesse otsustesse. Euroopa poolaasta raames koostatud komisjoni soovitused kajastuvad allpool esitatud soovitustes 1–5.

(14) Võttes arvesse kõnealust hinnangut, on nõukogu Eesti stabiilsusprogrammi läbi vaadanud ja tema arvamus[7] selle kohta kajastub eelkõige soovituses 1.

[7] Vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikele 2.

(15) Komisjon analüüsis Euroopa poolaasta kontekstis ka euroala kui terviku majanduspoliitikat. Selle analüüsi põhjal esitas komisjon erisoovitused liikmesriikidele, kelle rahaühik on euro. Ka Eesti peaks tagama kõnealuste soovituste täieliku ja õigeaegse rakendamise,

SOOVITAB Eestil võtta ajavahemikus 2013–2014 järgmisi meetmeid:

1. Edendada majanduskasvu toetavat eelarvepoliitikat ja säilitada kavandatud usaldusväärne eelarveseisund, tagades keskpika perioodi eelarve-eesmärgi saavutamise programmis prognoositud tasemest paremal tasemel. Täiendada kavandatud eelarvereeglit rohkem siduvate mitmeaastaste kulueesmärkidega keskpika perioodi eelarveraamistiku raames ja jätkata avaliku sektori kulutuste tõhustamist.

2. Parandada tööstiimuleid, tõhustades olemasolevaid erinevaid sotsiaalhüvitiste süsteeme ning muutes hüvitiste jaotamise paindlikumaks ja paremini suunatumaks. Parandada sotsiaalteenuseid, sealhulgas lastehoiuteenuseid, suurendades samal ajal perepoliitika valdkonna kulutuste tasuvust ja kulutõhusust. Tugevdada aktiveerimispoliitikat, et hõlbustada pikaajaliste töötute ning invaliidsus- ja töövõimetushüvitist saavate isikute naasmist tööturule. Koostada kooskõlastatud strateegia majandusarengu soodustamiseks nendes piirkondades, kus valitseb suur tööpuudus.

3. Jätkata jõupingutusi haridus- ja koolitussüsteemi paremaks vastavusseviimiseks tööturu vajadustega, kaasates sellesse protsessi veelgi rohkem tööturu osapooli ja rakendades sihipäraseid meetmeid noorte töötuse vähendamiseks. Suurendada oluliselt madala kvalifikatsiooniga töötajate osalust elukestvas õppes. Tugevdada jõupingutusi teadustegevuse ja innovatsioonisüsteemide eelistamise ja rahvusvahelistamise edendamiseks ning süvendada ettevõtjate, kõrgkoolide ja teadusasutuste koostööd.

4. Parandada energiatõhusust, eelkõige transpordi- ja eluasemesektoris, ning suurendada keskkonnastiimuleid seoses sõidukite ja jäätmetega, kaaludes ka selliseid stiimuleid nagu sõiduautode maksustamine ja/või mootorikütuse aktsiisimäära tõstmine. Kiirendada piiriüleste energiaühenduste arendamist, et mitmekesistada energiaallikaid ja soodustada konkurentsi energiaturul.

5. Tasakaalustada paremini kohalike omavalitsuste tulud ja neile pandud vastutus. Muuta kohalike omavalitsuste tegevus tõhusamaks ja tagada kohaliku tasandi avalike teenuste kvaliteetne pakkumine.

Brüssel,

*Nõukogu nimel*
*eesistuja*